

[Lykketoft]

5. Det er helt afgørende, at indsatsen til en styrkelse af dansk eksport ses i sammenhæng med, at der i det andet led i produktions- og afsætningskæden også er sikret fornuftige, langsigtede, risikovillige finansieringsmuligheder. Derfor anser Socialdemokratiet netop den forstående forstærkede eksportindsats m.v. og forslaget om en modernisering af de institutionelle investorers investeringsregler for en både logisk og nødvendig sammenhængende helhed.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget og de ledsagende bemærkninger, anbefaler jeg lovforslaget til Folketingets velvillige behandling.

Dorte Bennedsen (S):

Hermed tillader jeg mig at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om forbud mod produktion af phenmedipham på Kemisk Værk Køge A/S.

(Beslutningsforslag nr. B 32).

Miljøankenævnet siger i sin afgørelse af 21. oktober 1987, at der også bør være en overvejelse af, om de mulige konsekvenser af et uheld ved en produktion overhovedet er samfundsmæssigt acceptable.

Sådanne overvejelser har imidlertid ikke fundet sted, og på den baggrund finder Socialdemokratiet det ikke rigtigt at gå imod Køge Byråds og Hovedstadsrådets afslag på ansøgningen fra Kemisk Værk Køge A/S.

Den aktuelle sag understreger endnu en gang behovet for en politisk stillingtagen til, hvilke former for kemisk industri der findes acceptabelt at have i Danmark, samt behovet for en ændring af Miljøankenævnets sammensætning, således at det også er skikket til at inddrage samfundsmæssige overvejelser.

Preben Møller Hansen (FK):

Som ordfører for forslagsstillerne skal jeg hermed tillade mig at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om forhøjelse af folke- og førtidspensionerne.

(Beslutningsforslag nr. B 33).

Jeg skal i øvrigt henviser til beslutningsforslagets tekst og de bemærkninger, som ledsager dette.

Jørgen Estrup (RV):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om Københavns Havns fremtid.

(Beslutningsforslag nr. B 34).

Jeg skal i øvrigt henviser til beslutningsforslagets tekst og de bemærkninger, som ledsager dette.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 9:

Forespørgsel til undervisnings- og forskningsministeren [om nedlæggelse af gymnasier].

Af Holger K. Nielsen (SF) m.fl.

(Forespørgslen anmeldt 27/10 87).

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg Tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 10:

Forespørgsel til miljøministeren [om afbrændingen af giftstoffer fra skibe i Nordsøen].

Af Jørgen Tved (FK) m.fl.

(Forespørgslen anmeldt 27/10 87).

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg Tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af lovforslag nr. L 49:

Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsmidling og arbejdsløshedsforsikring m.v. (Deltidsforsikring ved delpension m.v.).

Af arbejdsministeren (Henning Dyremose).

(Fremsat 28/10 87).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Taanquist (S):

Alene af den grund, at det foreliggende lovforslag griber ind i bestående overenskomster, kan vi selvfølgelig ikke være med til at fremme det. Spørgsmålet om retten til at være deltidsforsikret, når man overgår til delpension, er heller ingen redning for arbejdsministerens lov.

Vi har aldrig været tilhængere af delpensionen, og vi har hele tiden ment, at den ville blive – som den også er blevet det – en fiasko. Den sigtede mod de forkerte grupper, og det har vist sig, at de grupper, den sigtede allermost mod, ikke har benyttet sig af delpensionsordningen. Lønmodtagerne har ikke ønsket den, og det er en søgt begrundelse fra arbejdsministerens side, når han siger, at grunden er, at visse mennesker ikke har mulighed for at være deltidsforsikrede, når de går på delpension. Det er kun hver 10. lønmodtager i Danmark, der ikke har den mulighed, og det kan altså ikke være derfor, at lønmodtagere i almindelighed ikke har ønsket at benytte sig af delpensionen.

Kort sagt: delpensionen duer ikke, og derfor bør den helt ændres. Der er måske den glæde ved det, at de penge, man har villet bruge til delpensionen, og som man uretmæssigt havde taget fra Den Sociale Pensionsfond, så stadig væk er der og kan bruges til andre, fornuftige formål.

Den del af lovforslaget vil vi således ikke være med til.

Den næste del af lovforslaget, der drejer sig om, at fiskeskippere skulle kunne få dagpenge, når de på grund af is ikke kan komme ud at fiske, går vi også imod, ikke mindst fordi det ifølge lovforslaget skal åbne for muligheden for, at erhvervsdrivende i al almindelighed kan få dagpenge, hvis de i kortere perioder er uden indtægter, og det er ganske urimeligt. Det siger sig selv, at i de selvstændige erhverv må indtægten fordeles over hele året, også over perioder, hvor man ingen indtægt har, og det ville være ganske urimeligt, hvis man i perioder af året kunne have ganske høje indkomster og så, fordi der af en eller anden grund er en kort periode, hvor man ikke har indkomster, skulle kunne få dagpenge. Vi går derfor imod også dette forslag.

Derimod er vi selvfølgelig meget positive over for, at de hørehæmmede kan få lejlighed til at beholde deres invaliditetsydelse, når de overgår til efterløn. Det kan vi støtte fuldt ud.

Svend Åge Petersen (KF):

Firkloverregeringen fik i maj måned sidste år med støtte fra Det Radikale Venstre gennemført indførelse af en delpensionsordning. Delpensionen er som bekendt den ordning, der giver mulighed for en gradvis tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet, hvorimod den anden ordning, efterlønsordningen, har den ulempe, at der kun må være en beskæftigelse på maksimalt 200 timer om året; altså giver det et meget brat erhvervmæssigt ophør.

Overgang til delpension kræver, at den, der overgår til delpension, overflyttes til deltidsforsikring, idet der kun er ønske om at stå til rådighed for et deltidsjob. De fleste arbejdsløsheds-kasser har – skal vi sige det lidt mildt? – af den ene eller anden grund ikke forstået folketingsflertallets budskab om, at de skulle ændre deres vedtægter, således at der blev mulighed for indførelse af deltidsforsikring og dermed mulighed for medlemmerne for at få en delpension. Samtidig skulle en sådan vedtægtsændring sikre, at medlemmerne bevarede deres medlemskab af arbejdsløsheds-kassen og dermed muligheden for senere eventuelt at gå på efterløn.

Lidt forenklet sagt er dette lovforslag en hjælp for arbejdsløsheds-kasserne til at få ændret deres vedtægter, således at de medlemmer, der ønsker at få delpension, også kan få det, fuldstændig i overensstemmelse med folketingsflertallets beslutning fra maj måned sidste år.

Et andet væsentligt hovedpunkt i lovforslaget er, at der nu bliver taget hul på det problem, at lønmodtagere og selvstændige erhvervsdrivende behandles vidt forskelligt, når der er midlertidig ledighed. Regeringen giver udtryk for, at selvstændige bør have samme rettigheder i arbejdsløshedsforsikringen, som lønmodtagere har i dag, og det finder vi i Det Konserverative Folkeparti rigtig.

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Det er nødvendigt med mere ro i salen, især i højre side af salen. Ordføreren skulle gerne kunne høres.

Svend Åge Petersen (KF):

Som en endnu værre trussel kan jeg så love, at jeg vil råbe noget højere.

Under Direktoratet for Arbejdsløshedsforsikringen har en arbejdsgruppe netop afsluttet overvejelserne om mere generelt at udbetale dagpenge til selvstændige under midlertidigt arbejdsophør, og det har givet anledning til en rapport om emnet. Heri anføres tre forudsætninger, der bør være opfyldt, for at de selvstændige skal kunne opnå dagpenge: 1) den selvstændige er midlertidigt afskåret fra at udøve sin virksomhed, 2) det midlertidige ophør skyldes ekstraordinære, udefra kommende omstændigheder, og 3) det væsentligste indtægtsgrundlag er bortfaldet.

Disse tre forudsætninger opfyldes f.eks. af fiskeskippere, der på grund af en isvinter er forhindrede i at komme ud at fiske.

Med dette forslag bliver der skabt en delvis ligestilling mellem lønmodtagere, altså de ansatte på fiskerfartøjer, og den selvstændige fiskeskipper, når begge parter på grund af nogle udefra kommende omstændigheder bliver forhindret i at komme ud at fiske og dermed opnå en indkomst.

Jeg sagde meget bevidst »en delvis ligestilling«, for mens der fra den første dag kan tilkomme lønmodtageren dagpenge, så kan fiskeskipperen først få dagpenge efter en uges ledighed – ja, man kunne faktisk lidt smilende sige, at her var der tale om 5 karensdage – og dagpenge kan maksimalt kun udbetales i op til 13 uger.

Der er også andre regler i lovforslaget, der begrænser fiskeskipperens mulighed for at modtage dagpenge, men alt i alt er det et godt skridt på vejen mod at give selvstændige erhvervsdrivende, der er medlemmer af en arbejdsløshedskasse, de samme rettigheder, som lønmodtagere allerede har opnået.

Afslutningsvis vil jeg nævne lovforslagets tredje hovedpunkt, om, at hørehandicappede, der går over til efterløn, fortsat kan modtage invaliditetsydelse. Det er en udmærket ændring af reglerne for at imødekomme hørehandicappedes kontaktvanskeligheder. Umiddelbart synes denne del af lovforslaget at høre mere under Socialministeriet end under Arbejdsministeriet, og det fremgår da også af bemærkningerne til lovforslaget, at udgifterne vil blive afholdt af Socialministeriet.

I Det Konservative Folkeparti er vi enige med regeringen i, at de selvstændige i princippet bør have samme rettigheder i arbejdsløshedsforsikringen, som lønmodtagere har i dag, og vi tror på, at vi med det foreliggende lovforslag kan opnå nogle erfaringer til brug for overvejelserne om en mere generel mulighed for, at selvstændige erhvervsdrivende kan opnå dagpenge ved midlertidigt ledighed.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg skal starte med at sige, at det jo ikke er ukendt for nogen, at Socialistisk Folkeparti var modstander af delpensionen, da den i sin tid blev vedtaget. Det, vi ønskede, var en forbedret efterlønsløvslov og også en forbedret efterlønsløvslov for nogle af de grupper, vi i øvrigt nu skal omtale i forbindelse med dette lovforslag.

Vi er stadig væk modstandere af delpensionsloven, og vi ønsker ikke, at man nu fra Folketingets side skal komme og sige: nu har I bare at lave jeres vedtægter i jeres fagforeninger om! Det må være muligt i denne sammenhæng som i så mange andre sammenhænge at bede parterne på arbejdsmarkedet om at sætte sig ned og prøve at kigge på det her. Det er jo også muligt, at de kan komme frem til, at vi aldrig nogen sinde skulle have haft denne lov, men at vi i stedet skulle have haft en bedre efterlønsløvslov.

Jeg har mærket mig, at ikke mindst arbejdsministeren i fuldt omfang bruger den metode at sige: »jamen arbejdsmarkedets parter skal høres«, i så mange sammenhænge, at man af og til – fra min side – kan blive træt af det. Men jeg mener, at her er et område, hvor man burde have givet mere tid. Jeg tror nemlig, at problemerne hænger meget sammen med, at selve loven om delpension er for dårlig. Dette være indtil videre sagt om dette punkt fra SFs side.

Dernæst det med, at der nu skal udvides for de selvstændiges vedkommende, sådan at også de kan få dagpenge. Når man hørte på, hvad Socialdemokratiets ordfører sagde, kunne det lyde sådan, at selvstændige ikke hidtil har kunnet få dagpenge. Det har de jo. Hvis de er gået ind i forskellige arbejdsløshedskasser, som netop repræsenterer selvstændige, har de jo kunnet få det. Jeg går også ud fra, at det, vi her taler om, er, at man skal opfylde de betingelser, man normalt skal opfylde i forbindelse med dette at få udbetalt dagpenge. Så er det rimeligt at se på

[LIII Gyldenklæde]

nogle grupper. Her ligger nogle jo på dårligere indtægter end almindelige lønmodtagere, men mange andre sandelig også på langt, langt højere indtægter, end en almindelig lønmodtager nogen sinde kan opnå.

Og her står vi jo i det dilemma, at hvor det kunne være ønskværdigt at kigge på det for den lille fiskeskipper eller den lille husmand, så er der ikke nogen grund til at se på det for en stor fiskeskipper med 10 både, bosiddende i Esbjerg, som jo aldrig iser inde, eller for den sags skyld for en stor gårdmand, som har klaret sig ganske fortrinligt gennem årene.

Det, jeg hermed siger for SF's vedkommende, er således, at vi ikke bare uden videre ukritisk vil lukke op her. Men vi vil godt prøve at se på det for nogle gruppers vedkommende, fordi vi er blevet opmærksomme på, at der er nogle grupper, som er utrolig dårligt stillet i forbindelse med efterlønsloven.

Et eksempel skal jeg kort nævne: en kvinde kan arbejde på en fabrik igennem tyve år, have et lille husmandssted ved siden af, som hun har arvet, og passe det ved venners hjælp, maskinstationen osv., og da kun kommer til skelsår og alder, altså de 60 år, er hun ikke berettiget til at gå på ganske almindelig efterløn, og det er jo helt urimeligt.

Vi vil således godt være med til at se på nogle af disse områder, men jeg har vist også gjort det temmelig klart, at vi ikke vil være med til, at nogle kan have en årsindtægt på 1 mio. kr. eller mere og så skulle kunne supplere op for 3 måneder, hvis de er så uheldige at blive arbejdsløse i 3 måneder. Det vil vi ikke være med til, dér står vi af.

Må jeg så i øvrigt sige, at vi ryger ind i et helt nyt problem. Efterlønsloven er jo lavet på den måde, at ordningen finansieres af henholdsvis arbejdsgiver- og lønmodtagersiden, og hvis der nu åbnes en stor, bred port for, at mange flere kan gå ind under den ordning – og det ligger jo i sagens natur, at skal de ind under ordningen og kunne få almindelige dagpenge, så skal de senere også kunne få efterløn – så må vi for SF's vedkommende sige, at vi ikke mere kan støtte det princip, der hidtil har været gældende, nemlig at arbejdstagerne og lønmodtagerne selv betaler efterlønsomkostningerne. Det kan ikke være rimeligt, og jeg håber, at ministeren forstår, at skal der åbnes for større grupper her, må vi finde en ny finansieringsform for det område.

Min taletid er slut, og jeg skal allerede nu sige, at jeg ønsker ordet i anden omgang, for jeg er ikke færdig.

Bjørn Elmquist (V):

Da vi i forsommeren 1986 vedtog loven om delpension, var de, der stemte for lovforslaget, godt tilfredse. I mit parti har vi igennem årtier ønsket, at de lønmodtagere, der ønskede det, kunne individualisere og nuancere deres tilknytning til arbejdsmarkedet, og det mener vi den lov lukkede op for.

Dengang havde man store forventninger. Så vidt jeg erindrer, regnede vi med, at ca. 7.500 ville melde sig under ordningen i det første år. Vi har i mit parti kigget lidt på tallene, og så vidt vi kan se, er vi pr. september i år oppe på et antal af 3.250, dvs. kun lige knap halvdelen af det, man forventede ved lovens vedtagelse, og det beklager vi.

Vi har lagt mærke til, at en ganske stor del af dem, der deltager i ordningen, nemlig omkring 58 pct., lige i underkanten af de 60 pct., så vidt jeg erindrer, er selvstændige, og at lønmodtagerne kun tegner sig for lige godt 40 pct. Vi kan selvfølgelig være tilfredse med, at så mange fra de selvstændiges rækker har modtaget opfordringerne, men vi beklager, at der ikke som forventet er langt flere lønmodtagere, der deltager. Og vi er enige med arbejdsministeren i hans analyse, nemlig at en ganske stor del af forklaringen nok må ligge i det forhold, at arbejdsløshedskasserne ikke i ret stort omfang åbner mulighed for deltidsforsikring.

Vi havde håbet på, at arbejdsløshedskasserne ville følge vore henstillinger om, at de selv ændrede deres vedtægter, men da det nu ikke har kunnet finde sted, er vi enige i den her valgte fremgangsmåde, selv om det ikke er rart ved lovgivning at skulle blande sig i eller diktere, hvordan a-kassernes vedtægter skal se ud på dette punkt.

Vi støtter til fulde denne del af lovforslaget og håber også, at der herigennem bliver større mulighed for de lønmodtagere, der måtte ønske det, for herved at komme ind i en slags præfase, et første skridt til efterlønsordningerne.

Den anden hovedbestanddel af lovforslaget, som vedrører de indefrosne fiskere, er også et forslag, vi kan støtte. Vi er helt med på, at det kan være klogt at indvinde nogle erfaringer på dette område, som så kan bruges – som arbejds-

[Bjørn Elmquist]

ministeren siger i bemærkningerne til sit lovforslag – i det videre udvalgsarbejde og de fortsatte vurderinger af, om vi i større omfang skal inddrage selvstændige i disse ordninger.

Jeg forstod ikke helt, hvad fru Lilli Gyldenkilde sagde om Esbjergfiskerne og om, at vi ikke skulle lovgive her, så de store fiskere og redere derovre fik fordele, fordi Esbjerg jo netop – som fru Lilli Gyldenkilde selv påpegede det – er isfri. Derfor kan vi ikke regne med, at netop de store, rige Esbjergfiskere, som fru Lilli Gyldenkilde talte om, falder ind under denne ordning.

Endelig spørgsmålet om de hørehandicappede, der overgår til efterløn. Rent logisk kan man måske fastholde, at det ikke er helt korrekt at foreslå det, som arbejdsministeren har gjort det, men henset til det menneskelige, der ligger i forslaget, og det begrænsede beløb, der er tale om, kan vi også fra mit partis side give tilslutning til den del af lovforslaget.

(Kort bemærkning).

Taanquist (S):

Jeg vil godt stille et spørgsmål til hr. Bjørn Elmquist. Hvis dette lovforslag nu skulle redde situationen for delpensionen, hvordan vil hr. Bjørn Elmquist så forklare, at man i de forbund, hvor man har haft mulighed for at blive deltidsforsikret, heller ikke har ønsket at benytte sig af delpensionsordningen? Det er ikke det, at der er 10 pct., der ikke har haft den mulighed, der har ødelagt ordningen; det, der har ødelagt ordningen, er, at den ikke duer for lønmodtagere, fordi de ikke har mulighed for at benytte sig af den på samme måde, som selvstændige har det.

Men forklar mig dog engang, hvordan det kan være, at de forbund, der kunne benytte sig af muligheden, heller ikke har ønsket det, f.eks. HK!

(Kort bemærkning).

Bjørn Elmquist (V):

Jeg ved ikke, om jeg kan give en videnskabelig forklaring, som hr. Taanquist kan tilfredsstilles ved – det tvivler jeg sådan set på – men jeg kan da gøre det mere på fornemmelsen.

Det er jo ingen hemmelighed, at vi under diskussionen om delpension så en nok så hidsig aktivitet blive udfoldet fra nogle politiske par-

tiers side her i Folketinget, hvor man gjorde, hvad man kunne for at tale ondt om denne delpensionsordning. Jeg kan meget vel forestille mig, at det er noget, der har bredt sig, og at der er nogle, der politisk har følt, at de skyldte disse partier at bakke dem op. I nogle forbund har man måske endog haft en mere eller mindre samlet linje – måske ikke helt officielt, men så underhånden over for medlemmerne – hvor det ikke var særlig velset, at der var folk, der gik på delpension.

Vi er kede af den hetz, som vi føler er blevet ført mod delpensionen, og vi tror og håber, at dette forslag vil rette op på det.

(Kort bemærkning).

Taanquist (S):

Jamen tror hr. Bjørn Elmquist slet ikke, at det har noget at gøre med, at mens efterlønnen er noget, man har ret til, så er delpensionen noget, man skal aftale med sin arbejdsgiver, og hvis arbejdsgiveren ikke vil, så får man ingen delpension?

Kirsten Lee (RV):

Det Radikale Venstre hilser forslaget til ændring af loven om delpension velkommen. Det Radikale Venstre ønsker den størst mulige fleksibilitet for den enkelte på arbejdsmarkedet, og vi har hele tiden ønsket, at loven om delpension skulle være et ensartet tilbud til både lønmodtagere og selvstændige. Man har forventet, at der ville blive ca. 7.000 delpensionister i løbet af det første år. Der bliver nok omkring 4.000; det kan ikke kaldes nogen fiasko.

Vi føler ikke, at loven har virket efter sigten, for der er kun ca. 350 lønmodtagere blandt de godt 3.000, som har fået delpension. Der er ca. 200.000 a-kassemedlemmer, der ikke reelt har mulighed for at få glæde af ordningen, fordi a-kassereglerne forhindrer deltidsforsikring.

A-kassemedlemmer, som ønsker delpension og måske på et senere tidspunkt efterløn, har heller ikke haft denne mulighed.

Vi synes, det er glædeligt, at det især er landmænd, der har haft glæde af ordningen. Landbruget står i disse år over for meget store strukturændringer, og delpensionen kan være med til at lette tilværelsen for ældre landmænd. Der er nok ingen tvivl om, at når især landboerne har haft glæde af ordningen, er det, fordi landbrugets organisationer har udført et meget stort oplysningsarbejde.

[Kirsten Lee]

Hr. Erik B. Smith sagde under en tidligere behandling, at loven om delpension nødvendig skulle være en ret bare på papiret, og Socialdemokratiet har også tidligere udtalt bekymring for, om nu også alle var kommet med i ordningen. På grund af stive a-kasseregler er delpensionen desværre for den almindelige lønmodtager blot blevet en rettighed på papiret, fordi a-kasserne ikke har tilladt medlemmerne at være deltidsforsikrede, og denne ret får de nu med dette forslag.

Vi har bemærket, at handicaporganisationerne støtter en særordning for døve, og vi vil gerne høre argumenterne for, at invaliditetsydelse ikke skal kunne oppebæres af andre handicapgrupper i forbindelse med disse ordninger.

Vi noterer os, at man ønsker, der skal være en særlig ordning for fiskeskippere. Vi vil gerne have, at det bliver undersøgt nærmere under udvalgsarbejdet, om andre grupper eventuelt skal deltage i sådanne særordninger.

Vi hilser i Det Radikale Venstre lovforslaget velkommen, og vi vil medvirke positivt til den fortsatte behandling i udvalget.

Bollmann (CD):

Lovforslaget har jo baggrund i delpensionen, og delpensionen synes vi er en god ting. Man kan derfor spørge, hvorfor der ikke er flere, der er kommet med i den, og det er jo allerede sagt, at det nok skyldes a-kassernes vægring ved at give adgang til deltidsforsikring.

Vi ved også, at ministeren har opfordret hertil, og at opfordringen kun har virket delvis. Derfor er det altså blevet nødvendigt med lovgivning, og det kan vi støtte ministeren i.

Vi kan selvfølgelig også støtte den del, der vedrører fiskeskipperne, og vi ser gerne, at der sker en nyvurdering også for andre selvstændige.

Alt i alt synes vi, det er et fornuftigt lovforslag, som vi hele vejen igennem kan give vor tilslutning.

Glistrup (FP):

Arbejdsministeriet hører til i den lange række af offentlige institutioner, som er så inderligt og aldeles overflødige, og som ikke skulle have én øre af skatteyderpenge at virke med. Og det må man selvfølgelig holde ministeriet til gode – når man ser, hvad det er for noget makværk,

det udspyr, f.eks. i dette tilfælde her – at det må være frustrerende at arbejde i et organ af den karakter, som Arbejdsministeriet har. Man lader den sædvanlige ulykkelige tradition gå i svang, at man blander en bunke forhold sammen i et bunkebryllup, og så udslynger man det som et enkelt lovforslag, i stedet for at fem ting, der ikke har noget med hinanden at gøre, bliver fremsat som fem lovforslag.

Men det er i reglen sådan, når man bruger denne hagludspyningsmetode, at så kan man følge det gamle ordsprog om, at blinde høns også kan finde et korn. Der er da også fundet et enkelt guldkorn fra arbejdsministerens side, nemlig det, at hørehæmmede selvfølgelig skal bevare deres invaliditetsydelse. Men Fremskridtspartiet er også her totalt enig med Det Radikale Venstre, når vi sætter spørgsmålstegn ved, hvorfor i alverden det kun skal være hørehæmmede og ikke andre handicappede, der skal hjælpes på denne måde.

Alt andet, der kan siges om arbejdsministerens forslag, er noget, der skal ske med nedadvendte tommelfingre. Det er forfærdeligt, at arbejdsministeren vil øge de offentlige udgifter med at sprede ud til, jeg ved ikke, om det er irakere, eller hvem han har tænkt på med ændringen i § 95, altså at danske offentlige midler nu skal bruges i videre omfang til folk, der ikke har den fornødne tilknytning til det danske samfund; de kan selv sørge for deres forsikring.

Det er forfærdeligt, at Det Konservative Folkepartis ordfører kan blive ved med at stå og tale om det delpensionsforslag, der er flertal for i Folketinget. Har han ikke opdaget, at der har været folketingsvalg den 8. september? Delpensionen er på vej ud. Delpensionen har ikke flertal i Folketinget mere, og derfor skal man da ikke finde på pludselig at forsøge at udbygge den med at lave ekstra offentlige udgifter, som arbejdsministeren vil det.

Og så dette fiskeskipperforslag, der altså ikke er til fordel for hr. Kent Kirk, forstår jeg, for Esbjerg skulle være isfri. Det lyder selvfølgelig meget smukt. Lad dog fiskerierhvervet få lov til at klare sig i fred og ro selv; lad fiskerne fiske, hvad fiskerne fiske vil, og lad os så holde op med at have regulering på både den ene side og den anden side. Lad Fiskeriministeriet blive nedlagt sammen med Arbejdsministeriet, sådan at vi i hvert fald opnår, at man ikke blander sig i fiskernes forhold, heller ikke fra Arbejds-

[Glistrup]

ministeriets side eller på nogen som helst anden måde herinde fra lovgivningsmagtens side. Det er den eneste reelle måde at behandle fiskeriet på. Så bliver man i øvrigt ved og ved med at lappe på den arbejdsløshedsforsikringslov, som fru Lilli Gyldenkilde også talte om. Det har intet med forsikring at gøre, det er simpelt hen forfejlet socialpolitik. De mennesker, som Arbejdsministeriet beskæftiger sig med, er folk, der er arbejdsdygtige, og arbejdsdygtige mennesker skal arbejde. De skal ikke have almisser i form af alverdens tilskud over offentlige kontorer. Lad dog det hele gå ned i en skraldebøtte, hvad man har derinde i Arbejdsministeriet. Dette forslag her med den enkle ting med efterlønsudbygningen fortjener bestemt ikke andet end at komme ned i en skraldebøtte.

(Kort bemærkning).

Svend Åge Petersen (KF):

Hr. Glistrup havde fat i nogle af de principielle ting her, og jeg vil da godt se, om der muligvis foreligger en misforståelse, for jeg har forstået det således, at det forhenværende Folketing, som hr. Glistrup ganske korrekt siger, vedtog, at der skulle indføres en lov om delpension. Det er også gået op for mig, at vi har haft et folketingsvalg i mellemtiden. Jeg vil spørge hr. Glistrup, om det er ensbetydende med, at loven er bortfaldet. Det var det, jeg opfattede som en insinuation herfra. Loven er mig bekendt ikke bortfaldet, men hvis vi i dag skulle opleve, at hr. Glistrup på Fremskridtspartiets eller egne vegne ville fremsætte et lovforslag om, at loven om delpension skal bortfalde, ville det være en interessant ting.

Jeg vil også gerne benytte lejligheden til at spørge, om det er Fremskridtspartiet eller kun hr. Glistrup, der ønsker at opretholde forskel mellem lønmodtagere og selvstændige, når de midlertidigt er uden indtægt.

(Kort bemærkning).

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg synes også, det var tilpas vigtigt, hvad der her skete. Derfor ønsker jeg også at få lidt mere at vide om, hvad det egentlig er, hr. Glistrup mener på Fremskridtspartiets vegne. Hvis hr. Glistrup mener det, man kunne forstå af det første indlæg, har den konservative ordfører jo ret; så bliver dette makværk af en lov, som hedder delpensionen, afskaffet.

Det, jeg så gerne ville føje til, var, om vi så i stedet kunne opnå Fremskridtspartiets støtte til at gøre efterlønsloven bedre for nogle af de grupper, vi her taler om. Det er mig ikke ukendt, at netop nogle af de grupper, som hidtil ikke har kunnet komme ind under efterlønsloven, er nogle, som hr. Glistrup har glæde af, som har stemt på hr. Glistrup, for at hr. Glistrup kunne komme i Folketinget igen. Derfor kunne det være interessant at se, om det var det gode, der kunne komme ud af denne diskussion.

Så vil jeg føje til, hvad jeg ikke nåede i første omgang. Vi er naturligvis enige med Det Radikale Venstre i, at der ikke er grund til kun at se på, om kun hørehæmmede kan beholde en invaliditetsydelse, når de går ind i disse ordninger. Vi vil også meget gerne være med til at se på, om der ikke er andre grupper, hvor det er rimeligt – man bliver jo ikke mere rask, fordi man kommer over på en anden ydelse. Derfor er det vigtigt at se på, om ikke der er mulighed for at bibeholde invaliditetsydelsen.

(Kort bemærkning).

Glistrup (FP):

Jeg takker fru Lilli Gyldenkilde for med sine sidste bemærkninger at slutte sig til BZ-aksen, så bliver vi forhåbentlig stærke nok til at få udvidet det, så det også bliver andre end hørehæmmede.

Til hr. Svend Åge Petersen skal jeg svare, at Fremskridtspartiet ikke ønsker at gøre forskel på, om man tilfældigvis tjener sine penge i form af det, der hedder profit, eller det, der hedder løn. De skal behandles ens alle sammen, og hvad pensionsformel angår, er det således, at vi skal sørge godt for dem, der er blevet 67 år, og vi skal sørge godt for dem, der er under 67 år, og som er uarbejdsdygtige. Men i den situation, hvor regeringen har brugt penge til det andet med en 400 mia. kr.s nettogæld til udlandet, kan vi ikke rende rundt og uddele milde gaver til arbejdsdygtige mennesker, der ikke er fyldt 67 år. Derfor har vi ikke råd til at køre videre med delpensionen, derfor har vi desværre ikke råd til at fortsætte denne efterlønsordning – som virker så socialt godt og udmærket, som den gør – fordi vi simpelt hen skal have udført meget arbejde for at få tilbagebetalt de 400 mia. kr. Pengene skal overføres, så de kan gøre godt for folkepensionister, for folk, der er fyldt 67 år. Det er svaret til fru Lilli Gyldenkilde.

[Glistrup]

Så har hr. Svend Åge Petersen selvfølgelig i juristpedanteri ret i, at delpensionsloven ikke blev ophævet, eftersom folketingsvalget gav det resultat, det gav. Men enhver med politisk fornemmelse, og som kender den delpensionsdebat, der foregik op til juni 1986, ved da, at det grundlag er skredet. Derfor er det så naivt af arbejdsministeren at komme med et forslag, der bygger på noget, der nu er ude i det totale kvik-sand, som delpensionsordningen er det.

(Kort bemærkning).

Svend Åge Petersen (KF):

Jeg mente, at jeg stillede et rimelig klart spørgsmål, og jeg fik også et rimelig uklart svar. Det er, hr. Glistrup, ikke noget med 400 mio. kr. Uanset at det tal nu er blevet nævnt nogle gange i svaret, har det ikke spor med mit spørgsmål at gøre. Hr. Glistrup, som mig bekendt selv er jurist, har jo selvfølgelig nemt ved at sige, at andre bruger juristeri. Men det er vel ikke helt fair, når vi taler om at vejlede et æret medlem i, hvad der sker, når vi er kommet over et folketingsvalg.

Jeg vil gerne stille spørgsmålet helt konkret: Ønsker hr. Glistrup på egne vegne eller på Fremskridtspartiets vegne at fremkomme med et forslag om at fjerne delpensionen? Det kan besvares ganske nemt.

(Kort bemærkning).

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg skal takke hr. Glistrup for det første svar og så efterlyse et nyt. Jeg er lige så optaget, som man er fra andre partiers side, af at få helt klart at vide: Er der nu støtte fra Fremskridtspartiet til, at vi afskaffer det makværk, som blev lavet, som hedder deltidspensionen, og som har vist sig ikke mindst at være et bureaukratisk makværk, hvor man nu må gå ind i andre lovgivninger og ind i vedtægter, og jeg ved ikke hvad, for overhovedet at få noget som helst til at fungere? Det er interessant at få at vide, om Fremskridtspartiet – jeg mener Fremskridtspartiet og ikke kun hr. Glistrup – vil være med til at afskaffe delpensionsordningen. Jeg har forstået, at man ikke vil være med til at forbedre efterlønsløven. Det beklager jeg, for det var der jo en god grund til netop for nogle af de grupper, vi har talt om her i dag. Men vil hr. Glistrup på vegne af Fremskridtspartiet give løfte

om, at vi afskaffer denne sociale delpension, som var og er noget makværk?

(Kort bemærkning).

Glistrup (FP):

Svaret til både hr. Svend Åge Petersen og fru Lilli Gyldenkilde er ja. Derefter kan vi jo godt forstå, hvorfor hr. Svend Åge Petersen går rundt i sine irgange; han troede, at spørgsmålet om Danmarks udlandsgæld var noget med 400 mio. kr. Det er nu 400 mia. kr., vi netto skylder væk, og det er faktisk ikke noget, hvor man bare kan sige, at det vil man ikke rigtig høre om. Det er faktisk det, der må gennemsyre ethvert arbejdsministerielt initiativ i denne sal, for det er helt oplagt, at de 400 mia. kr., vi skylder væk, er lig med, at vi skylder et eller andet med 60 milliarder arbejdstimer væk. Derfor skal vi i Danmark have lavet 60 milliarder produktive arbejdstimer mere, end vi gør i øjeblikket, hvis vi overhovedet skal have et frit Danmark på længere sigt.

Når man diskuterer forslag som dette fra arbejdsministeren om at forøge arbejdsløshedsunderstøttelsen, betalt af skatteydere, og dermed forøge betalingsbalanceunderskuddet, er det derfor faktisk ganske relevant at tale om 400 mia. kr. Men det er altså åbenbart ikke trængt ind til De Konservative, der tror, at det kun er 400 mio. kr., vi skylder væk. Men det var helt, helt tilbage i salig Viggo Kampmanns dage, at beløbet var så lavt.

(Kort bemærkning).

Kirsten Lee (RV):

Jeg vil gerne spørge SFs ordfører, hvori dette »makværk« består. Kan en ordning, der har tilfaldt 4.500 mennesker ved årsskiftet at få tilbud om en gradvis tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet i den takt, hvori kræfterne hører op, være »makværk«?

Jeg vil gerne spørge Socialdemokratiet, om det er indstillet på sammen med det yderste højres og det yderste venstres flertal at forhindre, at mennesker nu får mulighed for gradvis at trække sig tilbage fra arbejdsmarkedet.

(Kort bemærkning).

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg må lige gøre fru Kirsten Lee opmærksom på en ting, som hun efter sagens natur ikke kan

[Lilli Gyldenkilde]

være opmærksom på. Vi ønsker ikke at forhindre noget for de grupper, vi her har talt om. Tværtimod, jeg har sagt her i dag: Lad os se på en ordning inden for efterlønsloven. Det sagde jeg også, da delpensionen i sin tid blev vedtaget. Lad os se på, hvordan vi hjælper disse grupper igennem. Vi ønsker ikke at afskære dem fra at få en ordning, hvorefter de kan få en social pension, en arbejdsmarkedspension – hvis de opfylder de forudsætninger, der ligger til grund for det – samtidig med at de derefter kan gå over på en efterlønslov. Vi ville have det lavet i efterlønsordningen i sin tid, fru Kirsten Lee. Det lykkedes desværre ikke, for Det Radikale Venstre havde besluttet sig for, at det skulle laves som en ny lov.

Men når fru Kirsten Lee bebrejder mig, at jeg kalder en social ordning for »makværk« og ligesom får sagt, at jeg er imod, at disse 4.500 får en mulighed, er det ikke det, der er tale om. Der er tale om, at denne lov var for dårlig, og vi ønsker den ændret, vi ønsker den væk, og vi ønsker en forbedret efterlønsordning.

Jeg hørte også godt, at hr. Glistrup ikke ville være med til at kigge på den del. Men lad os dog i fællesskab, de af os, som intet har imod efterlønsloven, se på, om den ikke kan rettes til og forbedres, sådan at de grupper, der indtil nu har haft glæde af delpensionen, for de flestes vedkommende kan komme ind under den lov.

Tag nu endelig ikke fejl! Vi ønsker ikke at skade nogen. Vi ønsker ikke en bureaukratisk ordning, som vi synes er ubrugelig og uduelig, og hvorefter vi skal lave indgreb over for fagbevægelsen.

(Kort bemærkning).

Glistrup (FP):

Fru Kirsten Lees seneste korte bemærkning var desværre endnu et af de snese af eksempler, vi har på, at Det Radikale Venstre er et drivende uansvarligt parti, som overhovedet ikke ser på, hvad samfundsøkonomien kræver, men bare er ude på valgflæskjagt, måske specielt i Viborg Amt, for at kunne rage til sig endnu nogle stemmer fra folk, der er misinformede. Dette at befri folk fra at være på arbejdsmarkedet er ikke det, vi har brug for i Danmark. Vi har brug for, at der arbejdes mere i Danmark, at der arbejdes meget, meget, meget mere i Danmark, for det er den eneste måde, vi kommer ud af de ulykker på, som Bertel Dahlgaard, Kjeld Phi-

lip, Hilmar Baunsgaard, hr. Niels Helveg Petersen, og hvem det ellers er, har ført Danmark ud i. Vi skal simpelt hen sørge for, at der bliver arbejdet mere i Danmark, og ikke for, at man befrier folk fra at være på arbejdsmarkedet.

Folk skal være glade og lykkelige og blive honoreret godt og skattefrit for at være på arbejdsmarkedet. Det er det, som er på dagsordenen for Folketinget, og ikke fru Kirsten Lees forsøg på at købe sig stemmer, hvilket er noget, som er aldeles uansvarligt over for Danmarks fremtid, Danmarks ungdom og vore børn og børnebørn. Derfor var det et grimt indlæg, fru Kirsten Lee havde.

(Kort bemærkning).

Jørgen Estrup (RV):

Vi er ikke i tvivl om, at hr. Glistrup kan bruge mange ord; det har vi hørt mange gange. Det kniber lidt mere med de konstruktive forslag. Det er fint heroppefra at sige, at det gælder om, at der skal laves flere og ikke færre arbejdstimer. Så kom med forslagene, hr. Glistrup, så vi kan få nogle flere i arbejde! Det tror jeg vi alle sammen vil være interesserede i, men der var ikke en eneste antydning af, hvordan det skulle gøres.

Derimod synes jeg, at fru Lilli Gyldenkilde skulle overveje, hvad det er for en alliance, hun har bevæget sig ind i. Jeg synes ikke, der er noget galt i at bruge Fremskridtspartiet stemmer, hvis man mener, at det er en god sag, man har fat i, men dette er ikke en god sag. Det eneste, man kan bruge Fremskridtspartiets stemmer til her, er at sikre, at ingen får lov til at få delpension, til at få den gradvise tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet. Man kan ikke bruge Fremskridtspartiets stemmer til noget som helst konstruktivt i denne sag. Det synes jeg ærligt talt SF skulle tænke over.

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Jeg skal gøre opmærksom på, at der endnu er to ordførere, der gerne vil have lov til at udtale sig i sagen.

(Kort bemærkning).

Taanquist (S):

Nu får Det Radikale Venstre pludselig brug for mere end én ordfører i denne sag, og det forstår jeg godt. Jeg kan ikke forstå, hvorfor det

[Taanquist]

skulle være nødvendigt at afæske Socialdemokratiet et svar. Vores standpunkt må da være helt klart. Vi har fremsat vort forslag om delefterløn, og det er det, vi går ind for, og vi har hele tiden været imod delpensionen. Så det kan der ikke være nogen som helst tvivl om. Det, jeg mere er i tvivl om, er, om visse andre partier også vil leve op til det tilsagn, der her er blevet givet.

(Kort bemærkning).

Glistrup (FP):

Det er meget, meget let at besvare hr. Jørgen Estrups spørgsmål, for det er helt åbenbart, at Danmark kan beskæftige i snesevis af millioner mennesker på vore arbejdspladser, hvis vore priser bare bliver konkurrencedygtige over for udlandets, og det vil sige, at vore omkostninger bliver konkurrencedygtige over for udlandets. Danmark er dette lille fnug i verden, 43.015 km² og 5 millioner mennesker, som selvfølgelig kan producere uendeligt med varer, hvis bare vi sætter vore lønomkostninger tilstrækkelig meget ned. Sæt lønomkostningerne ned med 15-20 pct.! Sørg for, at arbejderen får udbetalt det samme ved at lette skatterne tilsvarende. Så skal jeg garantere hr. Jørgen Estrup for, at vi kan ansætte 3, 5, 8 millioner mennesker mere, og det har vi brug for i vore produktive erhverv.

Der er intet problem med at afskaffe arbejdsløsheden og få produceret de varer, der skal til for at tilbagebetale gælden. Men vil man målet, må man også ville midlet. Det er det, det skorter på med De Radikale. De kan bare sige blævr, blævr, og så får vi os kørt ud i det frygtelige gældsmorads, skatteplyndringsmorads, som Det Radikale Venstre har kørt Danmark ud i.

(Kort bemærkning).

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg skal sige til hr. Jørgen Estrup: Vi synes, det er konstruktivt, når en lov, vi har været imod, kan tages af bordet. Det er jo klart nok. Vi synes, det er fint, hvis vi får denne lov væk.

Så må jeg spørge Det Radikale Venstre – bl.a. fordi vi får brug for nogle stemmer til at hjælpe disse grupper, og vi har udtalt, at vi er parate til det – om Det Radikale Venstre vil være med til at hjælpe de grupper, det taler så meget om. For hvis man vil det, kan vi få et flertal for forbedringer af efterlønsloven, hvor man

må arbejde lidt flere timer, end man må i dag, osv. osv. Det er lidt spændende, om Det Radikale Venstre vil være med til det. Det hørte jeg ikke noget om, men det kan være, at vi kan komme til at høre om det lidt senere, for nu må det vel ligge klart for enhver, at den sociale ordning med delpension er væk. Der vil blive udarbejdet et forslag herom, og der er et flertal for, at den skal afskaffes.

Næste led bliver – og det er jo rigtigt, som hr. Jørgen Estrup sagde det til mig; jeg tror, at det var neden for stolen her – at Fremskridtspartiet ikke vil være med til forbedringerne af efterlønsloven. Dertil kan jeg sige: Nej, det kan jeg høre at de ikke vil. Men til gengæld mener jeg så, at der er en forpligtelse for andre partier, ikke mindst Det Radikale Venstre, til at være med til at sikre flertallet for den gruppe, vi her har talt om.

Jeg skal heller ikke undlade at sige til sidst, at jeg hører fra små husmænd, som skriver til mig: Hvordan kan det være, at vi ikke kan få lov til at komme på efterløn, når vi har haft et lille husmandssted, som vi har passet, ved siden af at vi har gået fuldtids på arbejde, og vi har været med i fagforeningen – vi har de år, som vi skal have for at kunne opfylde betingelserne – hvorfor kan vi ikke få lov?

Vær så med, Radikale Venstre, til at gøre de muligheder bedre! Vi er parate.

(Kort bemærkning).

Preben Møller Hansen (FK):

Jeg er dybt rystet over, at formanden ikke gav fru Lilli Gyldenkilde det gule kort, idet hun glemte at titulere det ærede medlem: »hr. Estrup«. Det skal man jo i dette Ting. Her skal man jo sige sådan noget. Men lad det nu være.

Det, jeg har taget ordet for, er for at spørge Det Radikale Venstre, om man skal forstå spørgsmålet til Socialdemokratiet – det gik ud på, om man klar over, hvad det var for en alliance, man var gået ind i, fra det yderste venstre til det yderste højre – om man kunne være i det selskab?

Efter min opfattelse må man væk fra denne fuldkommen tilbagestående ordning. Det, der må være reelt, er, at de, der vælges af det danske folk som dets tillidsmænd, tager stilling ud fra problemets indhold og ikke ud fra, hvem der stiller forslaget.

[Preben Møller Hansen]

Jeg vil da gerne vide, om det er Det Radikale Venstres opfattelse, at man skal stemme på alt, selv om det er det værste bras – bare det er nogen, man kan være i alliance med? Efter min opfattelse er det noget, der hører fortiden til.

Hr. Glistrup giver udtryk for at være en regnemester, når han skal korrigere andre – og når Det Konservative Folkepartis ordfører kommer til at sige 400 mio. kr. i gæld til udlandet fremfor 400 mia. kr., ja, så er hr. Glistrup der omgående og korrigerer som den store læremester. Men det, jeg hæftede mig ved, var, at hr. Glistrup på spørgsmålet om at anvise mulighed for arbejdspladser gav udtryk for, at man kunne skabe snevevis af millioner arbejdspladser i Danmark. Mig bekendt er der kun 5,1 mio. indbyggere, så derfor vil jeg gerne spørge hr. Glistrup, om han dermed mener, at vi skal importere udenlandsk arbejdskraft til at opfylde de arbejdspladser, der hermed bliver, når hr. Glistrup skal til. Det strider direkte imod, når hr. Glistrup i skrift og tale giver udtryk for, at han er imod enhver udlændings ankomst til Danmark.

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Fru Kirsten Lee for en kort bemærkning.

Vi nærmer os meget afslutningen af de korte bemærkninger.

(Kort bemærkning).

Kirsten Lee (RV):

Jeg har svært ved at forstå logikken i fru Lilli Gyldenkildes argumentation, som først ønsker at afskaffe en lov og dernæst at introducere en ny lov, som hun ikke ved om hun har noget flertal for.

Jeg vil gerne sige til hr. Taanquist, at når så mange Radikale har taget ordet i denne sag, er det, fordi det er vigtigt for os at tillade mennesker en delvis tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet. Jeg stillede faktisk hr. Taanquist et ganske simpelt spørgsmål, nemlig: »Vil Socialdemokratiet stille forslag om at afskaffe ordningen?« Jeg vil gerne bede om svar.

(Kort bemærkning).

Glistrup (FP):

Der er meget, hr. Preben Møller Hansen har misforstået, og altså også, at Fremskridtspartiet skulle være imod, at der kommer fremmede

menesker til Danmark, som udfører et stykke arbejde, får betaling for deres stykke arbejde, ikke fortrænger nogen danske, hverken fra boliger, arbejdspladser, uddannelsessteder, eller som på nogen måde laver terroristhandling og lign. Men altså: Arbejdssomme folk er velkomne i Danmark.

Men det var jo ikke det, det drejede sig om. Det drejede sig om, hvordan den økonomiske sammenhæng er. Den økonomiske sammenhæng er, at selvfølgelig kan man producere og eksportere så at sige uendeligt, hvis bare man sørger for, at priserne er gode nok til at konkurrere med de andre landes priser. Det var den argumentationsrække, som jeg dyrkede. Jeg sagde ikke, at vi *skulle* skabe 20 mio. ekstra arbejdspladser, jeg sagde, vi *kunne* skabe 20 mio. ekstra produktionsarbejdspladser, hvis vi ønskede det her i Danmark. Der er simpelt hen en sammenhæng med, hvad eksportindustriens omkostninger er. Forhøjer man de offentlige udgifter, som arbejdsministeren vil, får vi større arbejdsløshed, fordi trykket på det produktive erhverv så bliver større. Mindsker man de offentlige udgifter, får vi mindsket arbejdsløshed, så enkel er den sammenhæng.

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Så bliver der kun plads til to korte bemærkninger, og derefter går vi videre i ordførrækken.

(Kort bemærkning).

Aase Olesen (RV):

Fru Lilli Gyldenkilde spurgte, om Det Radikale Venstre vidste, at det var svært at få efterløn for visse selvstændige, herunder de små husmænd, som der blev sagt.

Jeg vil gerne sige til fru Lilli Gyldenkilde, at jeg under åbningsdebatten sagde til arbejdsministeren, at vi havde noteret os, at arbejdsministeren nu ville lette på de stramme regler i den sociale lovgivning og arbejdsmarkedslovgivning for selvstændigt erhvervsdrivende, og jeg efterlyste de øvrige forslag, som er indeholdt i den betænkning, der nu er kommet fra Socialministeriet om selvstændige og den sociale lovgivning. Det er netop, fordi det ikke er et spørgsmål, om der er noget i vejen med tildelingsreglerne eller det grundlag, man beregner efterløn og i øvrigt også har delpension på. Det har vi altså efterlyst fra regeringens side, og jeg

[Aase Olesen]

har forstået, og det fremgår også af bemærkningerne til det lovforslag, vi behandler nu, at regeringen har et udvalgsarbejde om en praktisk gennemførelse af de forbedringer. Så det behøver fru Lilli Gyldenkilde overhovedet ikke at sætte spørgsmålstegn ved.

(Kort bemærkning).

Preben Møller Hansen (FK):

Ja, jeg forstod på hr. Glistrup, at han ikke mente det bogstaveligt, når det drejer sig om at skaffe snesevis af millioner af arbejdspladser, men det, det gik ud på, var, at vi kunne eksportere alt det, vi overhovedet kunne producere, hvis blot lønomkostningerne kom ned. Sådan forstod jeg det, og det er selvfølgelig glædeligt at høre, at det er det, hr. Glistrup mener. Men det, der står tilbage, er, at de danske arbejdsgivers omkostninger pr. ansat er mindre end en vesttysk arbejdsgivers. Hvordan kan det så være, at den vesttyske arbejdsgiver i Vesttyskland er dygtigere til at klare den økonomiske politik end Danmark? Det må alene skyldes den omstændighed, at de danske arbejdsgivere er dårligere købmænd.

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Så er vi tilbage i ordførerrækken.

Glønborg (KRF):

Efter Kristeligt Folkepartis opfattelse har vi her et ganske udmærket lovforslag, som vi fuldt ud kan tilslutte os. Allerede i åbningsdebatten trak jeg dette forslag frem, fordi det løser et problem for en række arbejdstagere. Det har været beskæmmende at lytte til den – ja, debat, kan man kalde det, man fristes til somme tider at kalde det mundhuggeri, der har været her mellem en række ordførere. Kunne vi ikke enes om, at det drejer sig om at betragte nogle ældre medborgere som selvstændige, ansvarlige mennesker, der skal have mulighed for selv at afgøre, på hvilken måde de vil klare deres overgang fra at være fuldt i erhverv til at blive fuldtidspensionister?

Vi har tidligere haft nogle firkantede ordninger, der tvang dem til at springe fra det ene til det andet pludseligt. Nu har vi lykkeligvis med delpensionen fået en ordening, som gør det muligt at trække sig tilbage på den måde, som det passer for én. Jeg ved godt, at der er nogle parti-

er i denne sal, som havde ønsket, at det skulle gøres på en anden måde. Jeg vil sige til Socialdemokrater og SF'ere, at det er da en ærlig sag at arbejde for en forbedring af en ting, og har disse partier en overbevisning om, at det kunne gøres endnu bedre, så arbejd dog for det. Men lad da være med at bruge den anledning, der er her nu, til at sabotere den løsning, som et flertal har vedtaget som løsningen, vi kører efter nu.

Det har vist sig, at denne løsning med delpensionen, som vi fra Kristeligt Folkepartis side også finder er den rigtige løsning, har fungeret udmærket for en række mennesker, der har kunnet få glæde af den. Men der er altså nogle, som på grund af en gammel stivhed i nogle a-kasser ikke har kunnet få lov.

Jeg appellerede i åbningsdebatten netop særdeles kraftigt til Socialdemokratiet om at tage det ansvar, som Socialdemokratiet sammen med fagbevægelsen altid har vist for lønmodtagerne, alvorligt og sige: Her er nogle mennesker, hvis interesser vi skal prøve at varetage, og hvorfor skulle vi blive ved med at forhindre dem i at kunne komme med i en god ordening?

Jeg synes, det virker mærkeligt, at der nu skulle kunne opstå en alliance mellem de to partier, SF og Socialdemokratiet, og så Fremskridtspartiet om at forhindre, at vi får en ordening til glæde for en række arbejdstagere. Fremskridtspartiets holdning undrer mig ikke, men de to andre partiers undrer mig særdeles, og jeg håber, at vi under udvalgsarbejdet kan nå frem til en eller anden fornuftig løsning på dette spørgsmål.

Kurt Frederiksen (FK):

Dette forslag vedrørende delpension opfatter vi som et forsøg på at hjælpe arbejdsgiverne til at få ændret de overenskomster, hvor man ikke for nuværende har dette indført. Vores principielle holdning er, at man hverken skal have delpension eller delefterløn, men at man skal indføre en borgerløn i det danske samfund, uanset hvilken tilknytning man ønsker til arbejdsmarkedet.

Med hensyn til det konkrete forslag, fremsat af arbejdsministeren, har vi meget store betænkeligheder, fordi man vil fratage de selvstyrende arbejdsløsheds-kasser muligheden for, ud fra det kendskab de har til deres specielle område, at styre efter deres vedtægter.

[Kurt Frederiksen]

Invaliditetsydelsen til de hørehandicappede kan vi sagtens gå ind for, men hvorfor skal alle de andre, der får invaliditetsydelser, ikke have samme betingelser?

Fiskeskippere, som jo er selverhvervende, skal selvfølgelig, i de specielle situationer, hvor det er udefra kommende ting, der gør, at de ikke kan komme ud, bl.a. en længerevarende isvinter, have hjælp. Men vores holdning er ikke, at det skal foregå over a-kassensystemet, bl.a. fordi vi er bange for, at fiskeriministeren for at undgå videre vrøvl med fiskekvoter og lign. kunne bruge denne ordning til planlægning af fiskekvoterne.

Forslaget går nu i udvalget, hvortil vi i Fælles Kurs ikke har nogen adgang, men vi vil med meget stor interesse følge dets arbejde og resultatet deraf.

(Kort bemærkning).

Preben Møller Hansen (FK):

Der har gentagne gange – her i slutrunden var det fra ordføreren for Kristeligt Folkeparti – været givet udtryk for mishag, fordi Socialdemokratiet og SF var kommet i alliance med Fremskridtpartiet. Det er en ejendommelig måde at udlægge teksten på. Den selvsamme person repræsenterer et af regeringspartierne, og ifølge dagspressen har regeringen haft indledende forhandlinger med Fremskridtpartiet om finansloven. Hvordan kan man dog være i alliance med Fremskridtpartiet? Det er jo nærmest barnligt at opleve en sådan argumentation.

Når jeg tager ordet, er det imidlertid i anden anledning, og det er vedrørende spørgsmålet om delpensionen. Efter vor opfattelse står vi ikke i en situation, hvor vi kan skaffe fuld beskæftigelse til alle med de arbejdstidsregler, der er gældende for indeværende. Teknologien har udviklet sig voldsomt i den sidste snes år, og den vil udvikle sig videre med lynets hast, hvilket indebærer, at der ikke i tiden fremover vil være samme behov for den menneskelige arbejdsindsats, som der har været tidligere. Derfor må vi se i øjnene, at der skal indføres andre ting end deltidspension.

Det, man bør gøre, er at ændre hele det regelsæt af overførselslønningsordninger, der eksisterer i vort samfund. Det vil sige, at vi for så vidt udmærket kunne nedlægge Arbejdsministeriet. Der er ingen grund til at anvende så

mange millioner kroner på dette fuldkomne ligegyldige ministerium. I det øjeblik man afvikler arbejdsløsheden og indfører begrebet borgerløn, er der ikke brug for dette ministerium.

Arbejdsministeriet har et hav af forskellige blanketter, man skal skrive under på, når man skal have udbetalt delpension, efterløn, arbejdsløshedsunderstøttelse osv.; jeg tror, det er 65 stykker papir, man skal udfylde. Det vil sige, at bureaukratiet vokser, og det koster det hvide ud af øjnene. Og hvem er det, der skal betale dette gilde? Det er naturligvis lønmodtagerne, der indbetaler 80 pct. af skatterne til samfundshusholdningen. Det ville være bedre, om man anvendte pengene på en anden facon end den, vi har anvendt dem på tidligere. Derfor kunne man udmærket fjerne det instrument, der hedder Arbejdsministeriet, idet der sidder en kødrand af mennesker, hvis eneste opgave er at kontrollere alle os andre.

Vi lever i et kontrolsamfund, og dette kontrolsamfund må bringes til standsning. Vi er frie mennesker, der skal leve frit i et frit samfund og ikke være underlagt den række af kontrolforanstaltninger, som magthaverne anvender over for befolkningen. Derfor har vi den principielle opfattelse, at det med delpension og arbejdsløshedsunderstøttelse kan vi godt skubbe ud og erstatte med borgerløn. Det ville være bedre, om man i udvalget drøftede det fra den indfaldsvinkel frem for at cementere både Arbejdsministeriet, kontrollanterne og deres magtpositioner og så sikrer, at menneskene kan leve frit og fornuftigt.

(Kort bemærkning).

Glistrup (FP):

Om alliancen mellem hr. Preben Møller Hansen og Kristeligt Folkepartis ordfører skal jeg ydmygt bemærke, at kendsgerninger nu engang er nogle hårde krabater. Man kan nok så mange gange, som de to herrer, svømme ud i romantik og sentimentalitet, men det, der er kendsgerningen, er, at Danmark skylder 400 mia. kr. væk, og det vil sige, at der skal udføres en skrækkelig bunke yderligere arbejdstimer i Danmark. Samtidig er det en kendsgerning, at vi har et sted mellem 500.000 og 800.000 arbejdsdygtige medborgere, som enten er meldt arbejdsløse eller af anden grund ikke gør den nytte for samfundet, som de burde gøre.

[Glistrup]

Derfor kan det ikke nytte noget, at man kun ser det fra den indfaldsvinkel: Jamen hvordan kan Vesttyskland klare sig? Eller: Er det da ikke rart for disse mennesker, der kan trække sig delvis tilbage, som Kristeligt Folkeparti talte om?

Jamen man skaber et helvede for vore børn og børnebørn, hvis man fortsætter med at lave disse rosenrøde én-indfaldssynsvinkler. Selvfølgelig skal folk have lov til at trække sig tilbage, når de vil, men det er jo ikke det, det drejer sig om. Det, det drejer sig om, er, hvorvidt skatteyderne skal betale nogle flere penge og dermed bringe vore børn og børnebørn nærmere gælds fængslet, øge arbejdsløshedsulykker og ulykkerne i form af forhøjet skatteplyndring. Det er derfor, det er ond tale, der føres både fra Kristeligt Folkeparti og fra formanden for Fælles Kurs.

(Kort bemærkning).

Glønborg (KRF):

Når hr. Preben Møller Hansen taler om, at jeg bruger en barnlig argumentation, må jeg sige, at »barnlig« naturligtvis ikke er den aller værste glose, man kan knytte til et menneskes udsagn. Det betyder, at man tager tingene for pålydende, sådan som de er sagt.

Men jeg må gøre hr. Preben Møller Hansen opmærksom på, at der må være tale om en dårlig opfattelse af, hvad det var, jeg gjorde. Jeg kom med dels en argumentation, dels en konstatering eller kommentar, og naturligtvis er det om alliancen mellem nogle partier ikke en argumentation. Jeg ville aldrig drømme om at gøre det til en argumentation. Min argumentation gik på respekten for det menneske, der ønskede at trække sig tilbage fra arbejdsmarkedet på sin måde.

At hr. Glistrup overhovedet ikke ønsker at respektere det enkelte menneskes ret til at gøre dette på sin vis, forstår jeg, men at socialdemokraterne og SF vil være med til den samme sabotage, forstår jeg ikke. Det er ikke et argument, men en kommentar.

Og så må jeg sige til hr. Glistrups konstatering af en alliance mellem Fælles Kurs og Kristeligt Folkeparti, at den har jeg svært ved at se. Vi føler os ikke i alliance om dette; jeg har nærmest indtryk af, at vi er meget uenige i denne sag som i så mange andre.

(Kort bemærkning).

Glistrup (FP):

Jeg må meget kraftigt dementere den sidste ærede talers påstand om, at vi i Fremskridtspartiet ikke kan forstå, at folk har lyst til og skal have lov til at trække sig tilbage fra arbejdslivet fuldstændig på de vilkår, de selv ønsker, selvfølgelig skal folk have lov til det, hvad enten de er 62 år, 22 år eller 42 år. Men det, som er Kristeligt Folkepartis budskab, er, at det skal ske ved at snylte på næsten. Det skal ske ved, at skatteyderne, samfundet, den sociale pensionsfond, eller hvad man nu kalder det, skal udrede disse forskellige beløb. Det er snylteri at gøre det på den måde, og det er det, vi ikke har forståelse for. Man må meget, meget gerne for egen regning, for sin egen opsparing, tilrettelægge sit eget liv, men hvis man tilrettelægger sit liv på den måde, at man satses på, at man, før man når den normale pensionsalder på 67 år, skal tilrage sig nogle særfordele, fordi dem betaler det øvrige samfund bare, så er det, vi står af, for vi har menneskelig forståelse for det øvrige samfund, der skal betale ikke bare med penge her og nu, men med gråd og tænders gnidelse i de næste mange, mange årtier på grund af den arbejdsløsheds- og valutagælds bølge, som Kristeligt Folkepartis misforståelse af samfundsekonomiske sammenhænge skaber.

(Kort bemærkning).

Lilli Gyldenkilde (SF):

Det er hr. Glønborg, der kalder mig herop. Jeg bryder mig principielt ikke om, at man står og pudser glorie på andres bekostning, og det fornemmede jeg lidt at hr. Glønborg gjorde.

Jeg kan forsikre hr. Glønborg og i øvrigt andre her i Folketinget om, at SF selvfølgelig ikke kommer med et forslag, hverken i sådan en fart eller i sådan en udformning, at nogle mennesker kommer i klemme. Vi må naturligvis nu sætte os ned og se på, hvordan vi sørger for, at den gruppe, som er kommet ind under denne lov, ikke kommer i klemme. Jeg kan forsikre for, at vi vil tage det hensyn til de mennesker, som i forvisning om, at loven eksisterede, er gået ind på dens præmisser og har fået deres delpension på den måde. Det er klart, at vi ikke ønsker, at det enkelte menneske på nogen som helst måde skal komme i en forfærdelig klem-

[Lilli Gyldenkilde]

me. Dette være sagt ikke alene til oplysning for hr. Glønborg, men også for andre interesserede. Vi skal nok sikre, at vi ikke gør skade med det, vi nu gør, og jeg ville ønske, at mange herinde ville gøre det, før de vedtog en lov, som man kunne være sikker på ville blive lavet om, så snart sammensætningen herinde blev ændret.

(Kort bemærkning).

Preben Møller Hansen (FK):

Det, der er sagen for os, er naturligvis at gøre det bedste for mennesket og ikke hoppe over, hvor gården er lavest, og det er vigtigt, når man diskuterer spørgsmål for andre end sig selv, at man gør det bedste, man kan. Det skal man gøre i enhver sammenhæng.

Det er netop derfor, vi går ind for, at vi ikke skal have det båsesystem, hvor folk bliver placeret i en bås, hvor de ydmygt skal bede om at få ditten og datten. Derfor siger vi: Ingen danskere skal bringes i den situation. De skal have borgerlønnen, i det øjeblik de ikke i samfundet kan yde en indsats for fællesskabet.

(Kort bemærkning).

Glønborg (KRF):

Vi har ofte hørt Fremskridtspartiet tale meget begejstret om pensionisterne og give meget stærkt udtryk for, at vores pensionister skylder vi meget, og at de skal have gode vilkår. Derfor er det mig simpelt hen umuligt at forstå hr. Glistrups indlæg i dag, når han betegner et menneske, som vil gøre en arbejdsindsats en del af ugen og så i resten af ugen ønsker at modtage pension, som »nasser«, »snylter på samfundet« og andre ord af den skuffe. Jeg har lyst til at spørge hr. Glistrup: Betyder det virkelig, at det at modtage pension efter at have gjort en arbejdsindsats i det danske samfund skal betegnes som nasser og snylteri på samfundet?

Til fru Lilli Gyldenkilde vil jeg sige, at det glæder mig, at man virkelig vil være med til at løse problemerne for disse mennesker, men problemet for nogle af dem er altså lige nu, at de ikke kan få lov til at komme med ind under en ordning, som de gerne vil ind under. Derfor må jeg opfatte det sådan, at SF i den givne situation, så længe vi har loven om delpension, vil være med til at løse problemet lige netop for de mennesker, naturligvis med fuld ret til at arbej-

de for en endnu bedre ordning end delpensionen.

(Kort bemærkning).

Glistrup (FP):

Jeg skal gerne erklære mig enig med Kristeligt Folkepartis ordfører i, at det ville være vidunderligt, hvis menneskeheden var forblevet i paradiset have, men der har nu engang været et syndefald, hvor menneskeheden blev uddrevet deraf og i sit ansigts sved måtte tjene sit brød for at opretholde samfundet. Det burde hr. Glønborg læse i 1. Mosebog, så ville han have svaret på spørgsmålet. Det er simpelt hen nødvendigt, at vi har en gruppe, der bestiller noget her i samfundet, og her sætter det danske samfund aldersgrænsen ved 67 år. Dem, hr. Glønborg taler for, er dem, der vil med som gratister, før de er fyldt 67 år, og som skal have det bedre end andre af os, der er i tresserne, og som stadig væk arbejder, når vi har vores arbejdsevne i behold. Det er den fejl, hr. Glønborg gør sig skyldig i.

Og så skal jeg da meget gerne hjælpe fru Lilli Gyldenkilde, så hun ikke skal spilde alt for meget tid i sit lønkammer på at overveje, hvordan man skal lave overgangsordningerne. Det har Fremskridtspartiet simpelt hen redegjort for. Hvis fru Lilli Gyldenkilde tager lovforslag nr. L 2 og læser bemærkningerne på side 10, 1. spalte, vil hun se, at i forbindelse med afskaffelsen af delpensionsordningen, som Fremskridtspartiet går ind for – det svarer til det, fru Lilli Gyldenkilde gav udtryk for – skal de, der allerede er på delpension, selvfølgelig fortsætte med at have deres delpension overensstemmende med de gældende regler. En ny lov skal selvfølgelig kun gælde for dem, der fremover ville være gået på delpension. Det kan fru Lilli Gyldenkilde læse sig til ved at bruge tre minutter, så hun behøver ikke at bruge tre dage af sin kostbare arbejdstid; dem kan hun bruge til overvejelser over, hvordan man forbedrer samfundets forhold på andre punkter, for der er andet end delpensionen, der trænger til forbedring her i Danmark.

(Kort bemærkning).

Svend Åge Petersen (KF):

Denne første runde af behandlingen af dagens første lovforslag har jo været en fin kon-

[Svend Åge Petersen]

kurrence. Jeg er sikker på, at vi fra mit partis side ikke ønsker at deltage, for førstepladsen med hensyn til at spille Folketingets tid må hr. Glistrup nu have, efter at han i stort set alt, hvad der fra hans side er blevet sagt fra talerstolen i dag, har snakket uden om det konkrete. Konkurrencen skulle måske bestå i, at hr. Preben Møller Hansen ligger tæt på, men ikke kan nå helt op på dette dekonstruktive niveau.

Jeg vil godt vende tilbage til det, det drejer sig om. Det er et lovforslag om delpension, det er et lovforslag, der indeholder nogle former for hjælp til selvstændige erhvervsdrivende, og det er et lovforslag om tilskud til hørehæmmede. Jeg synes, det ville være rart at vide, hvorfor Socialdemokratiet bare sidder og spiller sure. Man er sur på det hele med den gode begrundelse, at det oprindelige delpensionsforslag kunne man heller ikke lide.

Vi har ikke fået svaret på det spørgsmål, som er stillet indtil flere gange til den socialdemokratiske ordfører: Vil man komme med et lovforslag om at afskaffe delpensionen? Vil man være imod dette her? Man er bare sur.

Ganske anderledes positiv til det konstruktive her har fru Lilli Gyldenkilde som ordfører for SF været, og hun har bl.a. brugt ordene »og så se på andre grupper«. Vi synes, det er ganske anderledes positivt, at der dog er noget i forslaget, som man kan bruge; så behøver man ikke spille fornærmert og smide det hele på gulvet.

Og inden hr. Preben Møller Hansen nåede at forvirre begreberne havde jeg en fornemmelse af, at Fælles Kurs ved ordføreren, hr. Kurt Frederiksen, var positiv over for noget i lovforslaget, og det var jeg glad for at registrere. Det var dog en saglig vurdering af det foreliggende lovforslag. Jeg er kommet lidt i tvivl efter hr. Preben Møller Hansens tredje optræden, men jeg går ud fra, at det stadig væk er sådan, at Fælles Kurs' ordfører er positiv over for en del af lovforslaget.

(Kort bemærkning).

Lilli Gyldenkilde (SF):

Ja, jeg bliver nødt til at gå herop en gang til, selv om jeg godt ved, at jeg tager Folketingets meget kostbare tid. Men jeg er nødt til at svare hr. Glønborg fra Kristeligt Folkeparti, som spørger, om det, jeg siger, betyder, at vi går ind for dette lovforslag, indtil vi har fundet en ordning, hvorefter de, der står og gerne vil ind i

ordningen, kan komme det. Nej, det betyder det ikke, hr. Glønborg. Det betyder, at nu må vi sætte os ned, inden vi får denne lov taget helt af bordet, og finde ud af, hvordan vi i efterlønsloven, som der jo er et stort flertal for herinde, kan sikre nogle af de grupper, som på mange måder økonomisk ikke er spor bedre stillet – endda er nogle af dem værre stillet end dem, vi kalder almindelige lønarbejdere. Det vil vi nemlig godt være med til, før vi sørger for, at den anden lov bliver afskaffet, men det betyder naturligvis ikke, at vi er med til at åbne en ladeport for, at endnu flere kommer ind under den nugældende ordning, når vi nu ikke mener, den duer.

Jeg håber, at det nu er forstået af hr. Glønborg, at vi går imod den del af dette forslag, medens vi er positive med hensyn til at undersøge mulighederne for at gøre efterlønsloven bedre, hvilket vi i øvrigt har sagt hele tiden; og så er vi positivt indstillet over for, at grupper skal kunne bevare deres invaliditetsydelse, når de går over på dagpenge.

Arbejdsministeren (Henning Dyremose):

Der kan ikke være ret meget tvivl om, at der forestår et interessant udvalgsarbejde. Jeg har forstået, at der er et stort flertal for en lang række af de tekniske ændringer, som er med i lovforslaget, og jeg har også forstået, at der er et stort flertal for den del af lovforslaget, der vedrører invaliditetsydelsen.

Jeg gør opmærksom på, at når dette lovforslag er begrænset til at omfatte de hørehandicappedes døveydelse, er det, som det er blevet påpeget af De Samvirkende Invalideorganisationer og Det Centrale Handicapråd, fordi denne ydelse adskiller sig fra andre former for invaliditetsydelse. Der er altså en forskel i de ydelser, der bliver givet. Der er en gruppe, som har specielle kontaktvanskeligheder, og som derfor har behov for en særlig hjælp. Denne opfordring fra Det Centrale Handicapråd og De Samvirkende Invalideorganisationer har socialministeren anbefalet mig at efterkomme, og det har jeg valgt at gøre, så det er grunden til, at det er den gruppe, der er valgt ud.

For så vidt angår forslaget om fiskeskippere forstod jeg fru Lilli Gyldenkildes indlæg sådan, at der i den del af forslaget var dele, som man ville overveje, og som man muligvis ville være med til på et givent sæt af betingelser. Det vil

[Arbejdsministeren]

altså sige, at der er en chance for, at vi kan få et flertal for den del af forslaget bestående af regeringspartierne, Det Radikale Venstre og SF. Det synes jeg ville være godt og konstruktivt, så jeg vil meget gerne medvirke til de undersøgelser, der skal til, for at et sådant flertal kan skaffes.

På nuværende tidspunkt ligger det lidt vanskeligere med at skaffe flertal for den del af forslaget, der drejer sig om delpensionsordningen, og derfor vil jeg koncentrere mine følgende bemærkninger om den del af forslaget.

Jeg vil for det første gerne give hr. Taanquist en chance for at lægge op til en revurdering af Socialdemokratiets holdning. Hr. Taanquist sagde, at Socialdemokratiet ikke kunne acceptere, at man griber ind i bestående overenskomster. Jamen så vil jeg godt bede hr. Taanquist om én gang til at foretage en meget grundig vurdering af lovforslaget, for så vil det klart fremgå, at vi ikke griber ind i eksisterende overenskomster. Dette er et forslag, som respekterer eksisterende overenskomster, og der er derfor, synes jeg, grund til, at Socialdemokratiet overvejer med sig selv, om ikke, så længe vi nu har delpensionsordningen – og den tror jeg at vi har meget længe, men det skal jeg vende tilbage til – den tiendedel af lønmodtagerne, som ikke har muligheden for at komme på delpension, skal have den på samme måde som de ni tiendedele, der har denne mulighed. Det er simpelt hen et spørgsmål om, hvorvidt den ene tiendedel af lønmodtagerne skal have de samme chancer som det store flertal af lønmodtagerne.

Jeg har normalt forstået Socialdemokratiets holdning sådan, at man arbejder for, at lønmodtagerne skal have lige gode muligheder. Der er så nogle lønmodtagere, der gerne vil bruge muligheden for at komme på delpension, men en tiendedel af dem har ikke chancen. Ville det ikke være rimeligt, om Socialdemokratiet overvejede, om dette mindretal af lønmodtagere skulle have den samme chance som det store flertal af lønmodtagere?

Fru Kirsten Lee omtalte spørgsmålet om fiskeskippere og var inde på, om der ikke var andre end fiskeskipperne, der skulle have den samme mulighed. Det tror jeg der er, men vi må erkende, at hvis vi skal gennemføre regler vedrørende midlertidig ledighed for selvstændige, så disse bliver nogenlunde ligestillet mulighedsmæssigt med lønmodtagerne, skal vi være

sikre på, at det er regler, der ikke kan misbruges. Dette er grunden til, at vi har etableret et udvalgsarbejde, hvor vi sammen med de to a-kasser, der er for de selvstændige, og sammen med A-Kassernes Samvirke grundigt undersøger, hvordan vi kan udarbejde kriterier, der betyder, at disse regler ikke vil blive misbrugt og dermed lagt for had. Vi har valgt ud og sagt, at vedrørende fiskeskipperne er det veldefineret, når der er tale om den slags forhindringer, som vi snakker om: isvintre og lign., og vi har følt, at det var helt på linie med, hvad vi gør i frikommuneforsøg og i andre former for lovgivning, nemlig eksperimenterer med et pilotprojekt, en vurdering af, om vi nu i praksis på dette udvalgte, veldefinerede område kan udforme regler, som kan administreres på fornuftig vis. Når vi forhåbentlig har fået det vedtaget og gennemført, håber vi også, at det kan være en vejledning for det kommende lovgivningsarbejde, hvor vi udvider til at omfatte andre grupper.

Så må jeg indrømme, at fru Lilli Gyldenkilde indlæg var noget af det mest politisk interessante i dag, for hun appellerede meget varmt til at få skaffet et flertal af S, SF og Fremskridtspartiet. Fru Lilli Gyldenkilde brugte størsteparten af sit indlæg på denne appel, og det tror jeg i og for sig tegner godt for det politiske mønster. Det er nemlig klart, at hvis det er helt i orden og acceptabelt, at Socialdemokratiet og SF samarbejder med Fremskridtspartiet på dette område, hvor er så holdbarheden, når f.eks. SF og Socialdemokratiet bebrejder De Radikale, at de på nogle punkter stemmer for lovforslag, som også støttes af Fremskridtspartiet? Jeg vil altså ikke på nogen måde bebrejde fru Lilli Gyldenkilde denne appel. Jeg synes, det drejer sig om at skaffe et flertal på den måde, som man nu engang kan skaffe det, og det vil altså sige, at hvis vi en gang imellem skulle komme i den situation, at det er De Radikale og Fremskridtspartiet, der kommer til at stemme sammen, er der heller ikke nogle fra venstrefløjen, der vil bebrejde de to partier det. Det synes jeg er politisk interessant, og det synes jeg er rimeligt hensigtsmæssigt i forbindelse med den kommende offentlige debat.

Jeg har i hvert fald tænkt mig, at jeg vil tage fru Lilli Gyldenkilde indlæg og markere det med gult, og så vil jeg sætte det op i glas og ramme på mit kontor og tage det frem, hver gang jeg får brug for denne argumentation. Tak til

[Arbejdsministeren]

fru Lilli Gyldenkilde for det! Men jeg vil også godt lige minde fru Lilli Gyldenkilde om, at medens hun tilsyneladende kunne få et flertal for det negative, det at fjerne delpensionsmuligheden, lå det lige så klart i hr. Glistrups indlæg, at fru Lilli Gyldenkilde ikke kan få et flertal for en delefterlønsordning. Det sagde hr. Glistrup klart og tydeligt nej til.

Det vil altså sige, at hvis et flertal uden om regeringen og Det Radikale Venstre fjerner muligheden for delpension, får man ikke noget i stedet. Selvfølgelig kan man lave regler for dem, der har fået ordningerne, men man fjerner altså i givet fald permanent muligheden for alle andre, som i dag har denne positive mulighed. Det tvivler jeg på at SF og Socialdemokratiet vil gøre uden at sætte noget konstruktivt i stedet for. Derfor vil jeg gerne sige til alle dem, der ønsker at få delpension, dem, der overvejer at komme på delpension, at jeg tror, de kan være ganske rolige, der kommer ikke et flertal, som fjerner ordningen. Så uansvarlige socialt set vil S og SF selvfølgelig ikke være.

Men hvis man nu skulle have en delefterlønsordning, så vil jeg godt minde fru Lilli Gyldenkilde om, at så vil man stå med akkurat samme problemer, som vi står med i forbindelse med delpensionsordningen. De forslag om delefterlønsordning, vi har set her i Folketinget, har nemlig også forudsat, at ordningen kun kunne udnyttes på de områder, hvor der overenskomstmæssigt er mulighed for deltidsarbejde, og derfor har de forudsat, at adgangen til deltidsforsikring blev udvidet.

Det vil altså sige, at hvis man skulle have en delefterlønsordning, så skulle man appellere til a-kasserne om at lave om på deres vedtægter, som vi har gjort. Og hvis a-kasserne ikke frivilligt ville lave om på deres vedtægter, så skulle man ved lovgivning gennemføre lige præcis det samme omkring en delefterlønsordning, som vi nu er ved at gennemføre omkring en delpensionsordning. Så der er ingen som helst ændring i den situation. Altså en delefterlønsordning vil ikke løse problemet for den tiendedel af lønmodtagerne, vi faktisk gerne vil gøre en indsats for.

Det ligger lidt uden for dagens tema, men alligevel: Jeg har noteret mig, at Fremskridtspartiet og Fælles Kurs er enige om, at man kan nedlægge Arbejdsministeriet. Jeg forstår, at man dermed vil undlade at løse de opgaver, vi løser i Arbejdsministeriet.

Jeg er selvfølgelig enig i, at hvis vi afskaffer arbejdsløsheden, så var der mindre brug for et dagpengefinansieringssystem, men der vil alligevel nok være brug for det i forbindelse med midlertidig arbejdsløshed, så der vil nok alligevel være behov for den administration. Der vil nok også stadig væk være behov for en arbejdsmiljøindsats. Der vil nok også stadig væk være behov for en arbejdsformidlingsindsats. Der vil nok også stadig væk være behov for en arbejdsmarkedsuddannelsesindsats.

Jeg forstår nu, at Fremskridtspartiet og Fælles Kurs vil nedlægge de offentlige instanser, der laver arbejdsmarkedsuddannelser, de vil nedlægge de offentlige instanser, der laver arbejdsformidling, de vil nedlægge de offentlige instanser, der arbejder for en forbedring af arbejdsmiljøet. Jeg tror, det vil gøre indtryk i de to partiers vælgerkorps, at det er den type overbudspolitik, de to partier repræsenterer i dansk politik.

(Kort bemærkning).

Glistrup (FP):

Fremskridtspartiets hovedlinje i denne debat som i de fleste andre debatter i dette Folketing går ud på, at de offentlige udgifter skal nedsættes mest muligt, for det er simpelt hen basis for, at vi kan få klaret Danmarks problemer. Og hver gang man siger det, kommer en ressortminister, her altså arbejdsministeren, og siger: Nej, ikke på mit område, ikke på mit område, dér kan vi ikke spare. Sådan er alle 21 ministre: De kan godt være enige i, at der kan spares nogle steder, men når det bliver deres egne områder, kan det ikke ske.

Arbejdsministerens sprogbrug er fuldstændig typisk. Om forslag fra Fremskridtspartiet om at spare siger han, at han da ikke kan forestille sig, at man vil handle så socialt uansvarligt uden at sætte noget konstruktivt i stedet for. Det var noget, der kunne trænge til at blive sat i glas og ramme, hvis det ikke bare var typisk for regeringens udtalelser, at det, man forstår ved »socialt ansvarligt« og »at sætte noget konstruktivt i stedet for«, er at fastholde det offentlige udgiftstryk, helst forøge det.

Det er derfor, arbejdsministeren gør Danmark en meget, meget dårlig tjeneste ved at fortsætte med at tro, at når én udgift er fjernet, så skal der bare findes nogle andre udgifter i stedet for. Hvis arbejdsministeren dog bare

[Glistrup]

kunne gå på et folkeuniversitetskursus i samfundsøkonomi, så ville han lære, at det, vi trænger til, er, at de offentlige udgifter nedsættes overalt. Havet består af dråber, og Arbejdsministeriet er en af de større dråber i den sammenhæng. Vi skal have de offentlige udgifter ned, og det er socialt uansvarligt og ukonstruktivt at sætte andre udgifter i stedet for, sådan som arbejdsministeren vil gøre det.

(Kort bemærkning).

Preben Møller Hansen (FK):

Det var ovenud fantastisk, så skarpsynet arbejdsministeren var, da han registrerede, hvad jeg har ment, men ikke hvad jeg har sagt. Det er jo en fantastisk evne at have at kunne gennemskue, hvad folk tænker, og så give pokker i, hvad folk siger.

Det, jeg gav udtryk for, var, at det Arbejdsministerium, vi har, er et overflødigt ministerium, idet vi rent politisk skal afvikle al arbejdsløshed. Derfor har vi ikke behov for et arbejdsministerium; det er et overflødig instrument.

I den forbindelse kom arbejdsministeren med sine egne argumenter om uddannelsespolitik, og hvad ved jeg. Nu er der jo ikke noget til hinder for, hvis man har en lille smule flair som organisationsmand og for at organisere ledelsen af et samfund, at man eventuelt kunne lægge den slags ting ind under et andet ministerium. Man behøver jo ikke at oprette et ministerium blot for at bevare ministeriet.

Hvis arbejdsministeren vil deltage i en dialog på et nogenlunde fornuftigt plan, så gælder det om at registrere, hvad der bliver sagt, og ikke komme med sine egne dunkle tanker.

(Kort bemærkning).

Lilli Gyldenkilde (SF):

Efter arbejdsministerens indlæg får man lyst til at sige: Hver mand sin fornøjelse. Jeg kan nu ikke se fornøjelsen i, at mine bemærkninger blev indrammet i guld og hængt op. Hvis det kunne blive indrammet i rødt plys, så synes jeg, det ville være udmærket. Men spøg til side, for det er jo en alvorlig sag.

Jeg kan nu alligevel ikke lade være med at sige, at arbejdsministeren ved da frem for nogen, at i SF gør vi ikke det, at vi vurderer forslagene efter, hvem der kommer med dem, og hvem vi

snakker godt med, og hvem vi ikke snakker så godt med. Arbejdsministeren har jo erfaring for, at vi har støttet nogle af hans forslag. Akkurat som i dag: Vi støtter delelementer i det forslag, der ligger her. At hr. Glistrup tilfældigvis også støtter det, jamen det får da ikke os til at sige, at så vil vi ikke støtte det. Det ville være ret så tåbeligt.

Derfor mine bemærkninger om, at hvis noget skal op i guld ovre på arbejdsministerens kontor, så var det måske ikke lige de bemærkninger. For der er ikke meget guldkorn i det, der her er sket. Vælgerne har sammensat det her Folketing, som det nu er sammensat, og det må altså være mandaterne, der tæller, uanset om de tælles op fra højre eller venstre eller fra midten.

Når det er sagt, så vil jeg godt sige, at jeg ønsker ikke, at Arbejdsministeriet skal nedlægges. Det håber jeg står klart for enhver. Jeg synes, der laves meget fortrinligt arbejde. Men jeg kunne godt tænke mig, at man lærte arbejdsministeren at slå op i Arbejdsmarkedets Håndbog, fordi sandheden er, at det ikke er helt de samme regler om deltidspension som om efterløn. At vi vil stå i samme situation på det her område, hvis vi laver en delefterlønsordning, er ikke rigtigt. Det endte i sin tid med, at de ordninger kom til at ligne hinanden meget. Derfor var det dybt beskæmmende, at vi ikke kunne hitte ud af at få dem lavet sådan, at de blev accepteret af de mennesker, der skulle bruge dem. Det er det problem, vi står over for. Det er ikke accepteret af de mennesker, der skal bruge denne ordning. Derfor må vi lave en ordning, som bliver accepteret af de mennesker, der skal bruge den. Det er mit bud her.

Jeg må sige til arbejdsministeren, at jeg da håber, at vi på dette punkt som på andre tidligere punkter kan finde ud af at være enige om tingene, dér hvor vi er det, og forhandle os frem til nogle løsninger, der er brugbare. Som ministeren ved, har det ikke generet SF tidligere at stemme for en god lov, selv om det er det, man i folkemunde kalder »det forkerte flertal«. Det rører os ikke. Det handler om, at vi får nogle ordentlige sager igennem her.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling

vedtoges enstemmigt med 125 stemmer

Tredje næstformand (Povl Brøndsted):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 55:

Forslag til lov om plantenyheder.
Af landbrugsministeren (Tørnæs).
(Fremsat 28/10 87).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Erling Christensen (S):

...

Tredje næstformand (Povl Brøndsted):

Må jeg bede om, at man taler mindre i salen.

Erling Christensen (S):

Først tillykke til landbrugsministeren. Dette lovforslag er jo ministerens første.

Hensigten med dette lovforslag er en revision og modernisering af den danske lovgivning om beskyttelse af plantenyheder.

I forhold til den gældende lov om beskyttelse af forædlerrettigheder for planter, senest ændret ved lov nr. 131 af 25. marts 1981, er der ingen ændringer. Med lovforslaget er der tale om at tydeliggøre beskyttelsens omfang. Lovforslaget bygger på de principper, som er fastlagt i den Internationale Konvention om Beskyttelse af Plantenyheder. Lovforslaget svarer indholdsmæssigt også til, hvad et enigt udvalg i december 1986 indstillede: »Den, der finder en ny plante, er ejer af rettighederne til den.« Denne ophavsret for planteforædlere kan sammenlignes med patentretten for opfindere og med forfatter- og kunstnerrettigheder.

I modsætning til gældende lovs § 12 tilsigter lovforslagets § 12 at give en lige lang beskyttelsestid, nemlig 25 år, til alle arter, der er omfattet af loven. Der indføres desuden en mulighed for beskyttelse i tidsrummet fra anmeldelse, og indtil ophavsretten er bekræftet ved udstedelse

af nyhedsbrev på baggrund af den foretagne nyhedsafprøvning. Licensafgifter, der opkræves i anmeldelsesperioden, skal dog af producenten indskrives på en spærret konto til fordel for sortsejeren.

Udvalgsbetænkningen anbefaler nedsættelse af et rådgivende udvalg i Landbrugsministeriets regi, og man beskriver flere opgaver for et sådant udvalg, f.eks. yderligere international harmonisering og samarbejde, drøftelse af de overordnede erhvervspolitiske forhold i forbindelse med plantenyhedsloven og forbedring af informationsproceduren.

Vi vil under udvalgsarbejdet også interessere os for, hvorledes Landbrugsministeriet administrerer offentlig ophavsret til plantenyheder. Ligeledes har vi brug for at få meget mere at vide om vore gartners vilkår i international sammenhæng med hensyn til plantenyheder.

Socialdemokratiet støtter nedsættelsen af et sådant rådgivende udvalg. I Socialdemokratiet anerkender vi det dygtige arbejde, vore videnskabsfolk og gartnere gør på det her område. Vi er klar over den store økonomiske betydning, deres arbejde har for vores eksportindtægter. Derfor vil vi i Socialdemokratiet medvirke til et velvilligt og hurtigt udvalgsarbejde. Socialdemokratiet støtter lovforslaget.

Grove (KF):

Fra konservativ side vil vi også gerne støtte dette lovforslag, og vi er helt enige i målet.

Jeg kan dog ikke undlade at komme med en kommentar til § 22 om vilkårsnævnet. Der står: »Vilkårsnævnet for plantenyheder har ikke hidtil spillet den forudsete rolle. Dette skyldes formentlig flere forhold: Usikkerhed hos producenten med hensyn til omkostninger m.v.« – det er altid rart at vide, hvad det koster – »forventning om lang sagsbehandling« – jeg vil da hellere sige: Frygten for lang sagsbehandling; jeg tror ikke, der er ret mange, der har forventning om lang sagsbehandling – »og tvivl om nævnets faglige kompetence«.

Jeg vil nok sige, det er hårde udtryk, der står i disse bemærkninger. Derfor kan jeg godt forstå, at der nedenunder er kommet til at stå: »Vilkårsnævnet forventes imidlertid at kunne komme til at spille en vigtig rolle, og det er hensigten efter forhandling med organisationerne, at fastsætte ændrede retningslinjer for nævnets funktion . . .«. Jeg tror gerne, vi vil have land-